

ORJUNA

NACIONALISTIČNI ORGAN

NAROČNINA: za Jugoslavijo: za tri mesece 12.— Din, za celo leto 48.— Din; za inozemstvo je dodati poštino. Oglasi po ceniku. — Posamezna številka Din 1:50.

Lastnik ing. F. KRANJEC. Odgov. urednik VI. I. GALZINJA.
IZHAJA VSAKO NEDELJO.

REDAKCIJA IN ADMINISTRACIJA: Užitljaka tiskarna. Rokopisi se ne vračajo. — Anonimni dopisi se ne sprejemajo. POŠTINA PLAČANA V GOTOVINI.

Bratje v trpljenju!

Na dan proslave ujedinjenja jugoslovanske države ne pozabljamo na Vas, ki Vam rimska volkulja trga iz src najsvetejše!

Vaša rešitev ni v rokah državnikov in diplomatov, temveč v naši skupni ljubezni do svobode.

V tej ljubezni se rodi moč!

In iz te moči vzraste osveta!

Ujedinjenje ...

Kdor iskreno in strastno ljubi resnico, svobodo in domovino, svoboden in neustrašljiv je kot Bog, a preziran in gladen kot pes.

Strani svetovne zgodovine, ki bodo pisale o osvobojenju Jugoslovancev, bodo pisane s krvjo. Ker naša svoboda ni vzklila iz diplomatskih pogajanj, ona ni sad mirovnih pogodb. Za svobodo jugoslovanskega naroda so dali življenje dojenčki, ki jih je predrl švabski bajonet, ko so pili mleko iz prsi srbske matere. Za svobodo nas vseh so izdihali dušo v kasematah avstrijskih trdnjav osemdesetletni starčki, ki niso nosili na sebi druge krivde, kot da jih je rodila jugoslovanska mati. Za svobodo naroda so trpeli in umirali ljudje, ki do svoje smrti niso vedeli, da so na svetu skrbi in žalosti preko domačega doma.

Ti dojenčki, zaklani v telesih svojih mater in ti starci, ki so ob smrti nosili na ustnih prokletstvo nad raso zatrateljev, so bili kvas volje naroda, ki je bil od vekomaj priučen samo hlapčevstvu.

Tisoči in tisoči, ki so se rešili pogibelji vojskinih strahot, vračali so se v prve vrste z isto puško v roki, z istim srcem v prsih — samo avstrijsko kapo so zamenjali s srbsko šajkačo. Padali so in umirali v trpljenju, smrtni angelj pa je nosil pred božji prestol njih zadnje vzdih: »Za svobodo in za domovino!«

In zato je naše osvobojenje zapisano v svetovni povestnici s črkami, ki po svoji grozoti plašijo najzagrizenejšega nasprotnika, da bi motil kraljestvo smrti.

Osvobojenju je sledilo ujedinjenje!

Dejanja, zapečateni s krvjo na Dobrudži, Kajmakčalanu, Solunu — na francoskih frontah, daljni Sibiriji in v prvih linijah slavne italijanske vojske, dobila so oficijalno potrdilo z aktom slavnostnega ujedinjenja.

Vse kar je bilo zbitega, na pol uničenega, je proglasilo večno skupnost z brati Srbi, priznalo njih vladarja, odreklo se vsem tradicijam. Akt je bil slavnosten, fraki so bili in bele rokavice in tako so ostali pred durmi oni, ki jim je na dlaneh še lepila prelita kri trinogov. Niso bili zavistni, sloneli so po kotih, da se jim umiri groze in smrti polno srce in njih desnice so oklepale srbske puške, ki so priborile svobodo jugoslovanskemu narodu.

Videli so prihajati klanjati se srbskemu kralju ljudi, ki so se pred mesecem in pol še klanjali Karlu avstrijskemu. Videli so prihajati »voditelje narodov«, ki so njih, dobrovoljce, denuncirali avstrijskim žandarjem. Bili so mirni, ker so verovali svetopisemskemu izreku o spokornih grešnikih.

A varali so se kruto!

Kar je zapisano s krvjo, to drži, besede, pisane s črnilom, pa bleste in roka, ki jih je pisala, se obrača proti onemu, ki ji je v ponosu zmagovalca segel pred petimi leti bratsko v roke.

In to je petletnica našega ujedinjenja. Petletnica svobodne Jugoslavije pod vladavo potomcev vstaša Petra Mrkonjića. Onega Petra, kralja Osvoboditelja, ki je vodil že boje s Turki pod geslom za svobodo Jugoslovancev.

Bil je Srb, — in dovolj je pretrpel od bratov lastnega naroda. On ga ni prestal ljubiti.

Mnogo je danes ljudi, bilo Srbov, Hrvatov ali Slovencev, ki dnevno prejemajo in uživajo dobroto svojega naroda, a oni ne morejo nehati — mu škodovati.

Zato ne moremo slaviti petletnice ujedinjenja z nekajenim veseljem v srcu. Grenka kaplja zavesti, da so med nami ljudje, ki izpodkopavajo in razdirajo ono, kar je sezidano na mrtiških okostjih padlih junakov, nam kali veselje proslave ujedinjenja. Zato nam, jugoslovanskim nacionalistom, prvi december ne bo obletnica izvršenega slavnostnega akta, temveč dan vzpodbude k novim bojem in novemu delu. Lepše ga ne moremo proslaviti, kot z uspešnim delom na našem prvem kongresu. Naj se ne vrši v geslu miru in spravljivosti, vrši se naj pod vtisom stroge pripravljenosti. Vse slavnosti in zabave, ki se vrše po naših organizacijah ta dan v državi, naj se končajo v znamenju zbiranja sredstev za končni boj — resničnega ujedinjenja in popolnega osvobojenja.

Danes smo prezirani in preganjani kot psi!
A neustrašivi smo kot Bog!
Svobodni hočemo biti!
Ker iskreno in strastno ljubimo
resnico, svobodo in domovino!

F. Št.

Zakaj besni „Slovenec“ proti Srbom?

V pisavi »Slovenca« že od nek daj lahko ugotovimo plimo in oseko njegove večje ali manjše ogorčenosti proti Srbom, njegovega zmernejšega ali naravnost steklega psovovanja proti Srbom. Kadar klerikalcem kolikaj kaže konstelacija, da lahko pridejo v vladu, tedaj »Slovenec« malo potilne in izpusti celo nekaj zmernih pomirljivih člankov. — »Domoljub« pa, ki Srbom ne pride pred oči, psuje se seveda naprej —, ko pa mine doba ugodne konstelacije in ostanejo klerikalci brez ministrskih portfeljev, tedaj pa se »Slovenec« znova zažene v psovovanje in moramo priznati, da pri vsakem takem podvigu prekosi samega sebe in ustvari nov rekord v ostudnem obrekovanju in psovovanju Srbov.

Uvodniki »Slovenca« zadnjega tedna nam pričajo, da se je 21 tigrov zopet trdno nadejalo zlesti v vladu, da pa so bili zopet ljuto varani. odtod tedaj hidrofobski uvodniki: »Gorje premaganim, šest milijard, še enkrat šest milijard, Veleroparstvo« in drugi! Toliko strupa na Srbe, na Beograd, na Srbijo in na vse, kar je srbskega, nismo čitali niti leta 1914. v »Grazer Tagblattu«, dasi so se švabski sotrudniki tega lista kar kosali v patriotičnem navdušenju, kdo bo vrgel več blata na Srbijo.

To ugotovljamo, da se vidi čigavi dediči so današnji naši klerikalci, predno se lotimo stvari same, ki jo obravnavajo zgoraj omenjeni uvodniki »Slovenca«. Nimamo niti časa niti prostora, da bi točko za točko pobili članke, ki so izlili v naše ljudstvo toliko mržnje in srda proti Srbom, da se to ne bo dalo zlepa popraviti, nimamo pa tudi na razpolago pomožnih podatkov za presojo, koliko se je »Slovenec« zlagal, kajti da laže, o tem ne more biti nobene dvoma. Kdor namreč laže in laže že leta in leta, ta ne bo kar čez noč postal propovednik čiste resnice.

Vsem nam je znano, da so klerikalci v volilnem boju obetali volilcem nebesa na zemlji, vsi vemo, da so tudi po volilni zmagi nadaljevali objestno s prejšnjo svojo demagogijo. Zdaj pa je za nami že več ko polletno parlamentarno delovanje in nebes ni, pač pa smo dobili velika davčna bremena in kuluk, ki so ga nam omogočili klerikalni poslanci, ko so sicer v razpravi grmeli proti temu zakonskemu načrtu, pri glasovanju pa so mu omogočili sprejetje s svojo pasivno odsotnostjo.

Uspeha v teku parlamentarne kampanje naši tigri niso dosegli nikakega. Odgovornost za uspeh in neuspeh pa pade vse celo samo nanje. Po en demokrat, zemljoradnik

in Nemeec in dva Radičevca vzpričo 21 vrlih borcev SLS ne morejo imeti nikake soodgovornosti na dejstvu, da so bili interesi Slovenije v parlamentu slabo, jako slabo zastopani.

S prvega začetka je bilo že jasno, da uspehov za Slovenijo ne bo. Stranki, ki se giblje v tako ozkih idejnih in državno-pravnih smernicah, ni mogoče izročiti skrbi za celo državo. Stranki, ki povdarja samokatoličanstvo in samoslovenstvo za vsako ceno, se ne more dovoliti odločujoče mesto v državi, koje pretežna večina ni katoliška ali celo klerikalna in ki je samo po eni dvanajstini slovenska. V svoji skrbi za državo, bi taka stranka bila skrajno krivična napram večini in bi se zavzemala samo za ozke regionalne koristi ter s tem izpodkopavala enotnost države.

Ako hoče tedaj SLS izvojevati kake pridobitve za Slovenijo, mora stopiti v vladu, ker samo tu je torišče, kjer se lahko kaj doseže, psovovanje po časopisih pa je samo slepilo za nevedne ljudi. Z vstopom v vladu, bi morala SLS seveda opustiti svoje izključno katoliško-borbene stališče, kajti pravoslavim in muslimanom je njih vera najmanj tako edinozveličavna kot katoličanom katoliška.

Predvsem pa bi morali poslanci Slovenije opustiti svoje zahteve po federaciji in po avtonomiji. Papirnato dekretarstvo bi se bilo moralo popolnoma umakniti občedržavnemu pojmovanju. Tega se pa našim tigrom seveda ni dalo, zato je z večnim kolebanjem naših zastopnikov med Radičem in Pašičem Slovenija izgubila v vladu in s tem v parlamentu svoje interesno zastopstvo. Naivno je tedaj, ako se čudimo, da Slovenija in Hrvatska nista bili upoštevani v proračunu v istem razmerju kakor Srbija in Vojvodina. Poslanci, ki sta jih izvolili ti dve pokrajini, so pač delali za svoje volilce, zato je povsem naravno, da sta v proračunu razmeroma najbolje prošli, za Slovenijo in Hrvatsko pa se živ krst ni zavzel. Naši poslanci pa so samo dirjali za Radičem, podpisovali razne gnjile protokole, do pravega dela pa niso prišli.

Če je tedaj Slovenija zastopavana, so krivi temu samo poslanci SLS, ki so bili izvoljeni, da delajo; nanje pada vsa odgovornost za morebitno zastopavanje v državnem proračunu. Če so delali, ne vemo, da pa niso ničesar dosegli, to pa vemo dobro. Cele mesece so pa vlekli dnevno po 300 dinarjev poslanskih dijet. Za svoje nedelo, bi nam bilo vsaj lahko prihranili približno poldrugi milijon dinarjev, ki so jih potegnili za svoje poslanske dijete!

Poslanci, ki so jih izvolili srbski volilci v Vojvodini in Srbiji, so se potegovali za interese svojih volilcev, naši in hrvatski poslanci pa so se drvili slepo za neko megleno federacijo in za avtonomijo, ki jo nikoli ne bo, ker je biti ne more brez razpada države, ni tedaj nikako čudo, da naši interesi niso bili zastopani, kakor bi bilo treba. Kadar se dele dobrote, ne dobi tisti, ki ga ni zraven ničesar, to je staro pravilo na svetu. Povsod je tako, zakaj besnite sedaj, o katoliški možje!

Ugotovljeno je, da so stali poslanci Slovenije pri delu za državo ob strani, dasi bi bili lahko nadomestili Nemce in Turke! Ovrali so delo vlade na vse mogoče načine, ob zaključenem delu proračuna pa so ogorčeni, ako interesi Slovenije niso dovolj upoštevani in zaščiteni!

Vprašanje tolikokrat povdarjane politične zrelosti našega ljudstva je, ali bodo klerikalci tudi to pot reusirali s svojo demagogijo. Videli bomo, ali bo naše ljudstvo tudi to pot nasledilo sleparskim demagogom, ki pripisujejo svoj neuspeh samo Beogradu, ki ga dotže da žre, žre in žre naše davke.

Če je stvar taka, da smo oškodovani, potem je popolnoma v redu, da plačujemo drago svojo neumnost. Plačevali bomo tako dolgo, dokler se ne spametujemo in primemo energično za delo. Dokler se bo odločevalo v Beogradu o nas brez nas, toliko časa bomo vedno zastopavljani in najenostavnejša politična modrost velevala našim poslancem, da so vedno v vladu, pa naj bo ta v rokah katerekoli večinske stranke.

Dokler bomo stali ob strani pri delu v državi, dokler se bomo podili za federacijo in avtonomijo, bo naš delež plačevanje. Zato mora naše ljudstvo pri prihodnjih volitvah odločno povedati izvoljenim poslancem:

Proč z avtonomijo in federacijoj! Od izvoljenih pričakujemo pozitivnega dela. Zato vas volimo, da zastopate naše interese, ki se krijejo z državnimi. Premalo je nas Slovencev, da bi v opoziciji mogli kaj doseči zase, zato v vladu in zagrabite za delo!

Polletno delovanje 21 klerikalnih tigrov je enako ničli in pomeni samo popoln poraz avtonomistično-federalistične misli. Drago je to spoznanje, samo da bi bilo trajno!

Zahtevajte po vseh restavracijah in kavarnah prvovrstna špeciialna vina v steklenicah tvrdke GJURO VALJAK, Maribor, Grajska klet.

1. decembra vsi na našo proslavo obletnice ujedinjenja v Nar. dom!

Pride dan obračuna!

Zopet je prišel slavnosten dan in oni, ki so Jugoslavi v duhu in resnici, ga bodo praznovali z radostjo v srcu, drugi pa bodo vrgli nekaj iraz, da si prekrije za ta dan svojo izdajalsko dušo in svoje sovraštvo do države. Zadnji čas je »Slovenec« pisal take stvari proti Srbom in proti državi, da bo treba takemu pisanju napraviti konec na orjunaški način. Vemo, da se pošteni ljudje sami obračajo od tega nizkotnega pisanja, toda mi ne bomo trpeli, da bi Srbi mislili, da je pisanje klerikalnih izdajic mišljenje vsega slovenskega naroda in zato bodo govorile orjunaške pesti. Naj navedemo le nekaj stavkov z zborovanja SLS. O dr. Korošcu piše »Slovenec«: »Bilo je, kakor v letih 1917. do 1918., ko je slovenski narod enodušno pozdravljaj oznanjevalca slovenske samostojnosti...«

Tako! V letih 1917.—1918. je slovenski narod pozdravljaj v dr. Korošcu »oznanjevalca slovenske samostojnosti«. Potem je nekdo lagal — ali narod, ali pa dr. Korošec, ki je govoril takrat o Jugoslaviji. Ali pa laže zdaj »Slovenec« in vsa klerikalna stranka, ki — po »Slovenčevem« poročilu — smatra dr. Korošca za »predstavitelja enotne volje slovenskega naroda v borbi za svobodo Slovenije«.

Slovenija torej ni svobodna? Kdo jo bo osvobodil? Ali Nemci? Ali Italijani? Ali dr. Korošec? Tak predstavitelj je torej oni človek, ki ga je leta 1917.—1918. pozdravljaj Slovenija kot nositelja resilne jugoslovanske misli.

O Protiću je rekel dr. Korošec: »Bil je dosedaj prvi in edini srbski politik, ki je gledal in videl tudi preko Save in razumel narode, ki prebivajo tokraj Save. Bil je voljan dati tudi drugim narodom iste pravice, kakor jih ima njegov narod.« — Kateri »drugi narodi« so to? Nemci in Madžari? Zanje da se je potegoval Protić in jim je bil voljan dati iste pravice? Saj je dr. Korošec rekel, da smo Srbi, Hrvati in Slovenci en narod!

V Koroševem govoru je toliko perfidnosti, da od znanega dr. Šusteršičevega uniojskega govora leta 1917., ko je hujskal ta slavni Korošec predhodnik na vojno proti Srbiji, še nismo slišali takega nizkotnega govora. Tu smo torej v 5. letu svobode. V tem gnusnem tonu je

izšla cela vrsta člankov v »Slovenec«, ki se norčuje, da so nas »bratje osvobodili« itd., skratka stavki, ki so kakor pljunki nesramnega človeka v obraz naši domovini in bo zato za vsako tako nesramnost treba orjunaške klofote, da tudi te ljudi navadimo malo dostojnosti.

Med drugim n. pr. beremo: »Srbi, ki so se pogovarjali z Avstrijo, so se bolj ozirali, da ugodijo avstrijskim Nemcem, nego nam Slovincem, ki smo ž njimi v isti državi.« To je lopovščina! Tako zavijanje se vleče skozi cel govor, ki ima edini namen hujskati proti državi.

»Smrt naše stranke bi pomenila smrt slovenstva sploh« — je rekel klerikalni predsednik — mi pa pravimo, da bo naš narod šele začel živeti, ko bodo propadle take protidržavne stranke in da bi bila za slovenstvo bolj častna smrt nego tako mišljenje, kot ga kaže SLS. Zato se tudi zavedamo, da bi bila klerikalna avtonomija smrt za naš narod in državo.

Tudi dr. Gosar — ki je znan iz vloge, ki jo je igral pri polku »Nanos« — še ni odrešen, ker je rekel, »da ne bomo odnehali, dokler ne dosežemo svojega cilja in svoje svobode«. To se pravi, da smo še sužnji (čigavi?) in da bo moral dr. Gosarja še kdo osvoboditi — ali Nemci ali Italijani — se še ne ve. Mi bomo poskrbeli, da svojega cilja — uničenja Jugoslavije — in take svoje svobode ne bo dosegel.

Dr. Brejc je reševal avtonomijo in je zahteval od Srbstva, naj preobrazijo svojo dušo v slovenskem klerikalnem smislu. (Bog nas varuj!) Da bi preobrazil sebe in svojo slovensko »miselnost ali mentalitet«, se dr. Brejcu ne zdi važno in potrebno. In drugim njegovim pristajšem tudi ne — zato so napravili Koroško.

Iz zadnjih dni smo spoznali, da je padel del našega naroda na nivo leta 1914. in da divja protisrbsko hujskanje SLS naprej. Zato ne moremo zadostno praznovati dneva narodnega ujedinjenja, kajti tudi če ne mislijo vsi pristaši SLS tako, je žalostno, da taki ljudje predstavljajo slovenstvo.

Toda pride čas plačila! Dolžnost Orjune je, boriti se proti izbruhom klerikalne nizkosti in v tem znamenju — na delo.

Veliki kongres Orjune.

Prilod in sprejem gostov. — Odkritje spominske plošče Splitčanom — padlim za osvobojenje in ujedinjenje. — Slavnostna otvoritev kongresa.

Po vseh dosedanjih poročilih bo kongres organizacije jugoslovanskih nacionalistov v Splitu ena najlepših manifestacij Orjune v celi državi. Delegati beogradske, ljubljanske, novosadske, skopljske in zagrebške oblasti pridejo v Split s parnikom »Kosovo«, ki dosepe 30. okrog 11. ure iz Bakra. Delegati sarajevskega odbora se pripeljejo istega dne ob 14. uri s parnikom iz Metkovića. Oboje sprejme v pristanišču

moška in ženska četa splitske Orjune z zastavo in godbo.

Ostali udeleženci kongresa pridejo v Split 1. decembra zjutraj. Šibenik in okolica dosepe s preko 400 člani akcijskih čet s posebnim parnikom. Enako tudi omiška in makarska Orjuna. Sinj pošlje poleg velike čete svojo lastno godbo, Orjuna Lečevica prispe korporativno, trogirska in kaštelanska Orjuna pa napolni posebni parobrod.

PETER NOVAK:

Žalostna obletnica.

Po celodnevni hoji smo utrujeni počivali na pobočju majlnega hriba. Vse okolo nas sam sneg, da nismo mogli leči; sedeli smo zato na svojih nahrbtnikih in dremali, v kolikor je to dopuščal strupeno mrzel veter s severovzhoda, ki je bril tako neizprosno po goli rebri, da nam je na telesih zmrzovala premočena obleka. Ognja si nismo smeli zapaliti, da bi se ogreli, ali si skuhal kaj gorkega, ker se je bilo bati, da se s tem izdamo komitašem, ki so nas napadali neprenehoma zdaj z leve, zdaj z desne, vedno pa s strani, ki je bila skrbno preiskana po naših stražah in proglašena, da je čista sovražnika. Z zobni šklepetaje smo vendar dočakali megletega jutra, da smo se trudni in zbiti napotili proti selu v dolini, kjer bi imeli malo počitka, ako ne bo na bližnjih vrhovih sovražnika. Selo smo našli popolnoma prazno, kajti žalostna slava je hodila pred četami Potioreka.

Ko smo se za silo ogreli in izpili požirek gorke kave, smo se znova pripravili za odhod na položaje, ki so nam bili odrejeni. Oprtani z nahrbtniki smo čakali povelja za odhod. V vodu sem imel za tovariša, pošteno kranjsko dušo, Janeza, ki je po ne vem kakšnem naključju začel v polk zagrizenih Nemcev iz Heba. S tem rojakom sva skupno obsojala podivjanost svojih tovarišev, ki so po višjem povelju morili staro in mlado, obešali starce, oskrnjali in ubijali ženske, nedoletno deca pa so davili kar v zibel. Popolnoma sva otopela v tej razbojniški družbi. Severno od nas so isto delo opravljali Dunajčanje, južno pa naši zapeljani in nevedni Dalmatinci, ki jih je vodil češki Nemeč, stotnik, znan kot največji rabelj in harambaša. Večkrat sva se z Janezom izpraševala, kako divjanje nas čaka šele onstran Drine, ko že početje na bosanskih tleh presega vse meje možnosti. Na drugi strani Drine pa ni bilo več ljudi, ker se je glas o avstrijski bašibozukih hitro raznesel in se je vsak podvizal, da je ušel, še predno se je pokazala avstrijska vojska.

Vse čete se zbirajo takoj po prihodu na Poljani kralja Petra, kjer se akcije formirajo v bataljone. Od tu se razvrsti sprevid z zastavami in godbami v mesto, kjer bo na slavnostni način odkrita spominska plošča Splitčanom — padlim za osvobojenje in ujedinjenje. Po odkritju krenejo čete pred narodno gledališče, kjer bo v foyeru slavnostna otvoritev kongresa. Tem slavnostim bo sledilo zasedanje kongresa, ki bo — kakor upamo, — nadaljnemu razvoju nacionalnega pokreta v Jugoslaviji prinesel velikih koristi. Iz Slovenije so odpotovali na kongres predsednik oblastnega odbora inž.

Besede in dejanja.

V 74. redni seji skupščine kraljevine Srbije, ki se je vršila dne 17. marca 1. 1917 na Krfu, je g. ministrski predsednik Nikola Pašić izjavil v svojem odgovoru na neko interpelacijo glasom stenografskega zapisnika sledeče:

»Germanizem je planil, prodirač proti vzhodu, na srbsko zemljo, in samo svobodna in ujedinjena država Srbo-Hrvatov in Slovincem more zajezi pot temu germanizmu prodiranju na vzhod in jadransko morje. Mi ne zahtevamo tuje zemlje, zahtevamo pa svobodno in ujedinjeno Jugoslavijo.

To je bilo 1. 1917. Leta 1923. pa vlada istega g. Pašića razpušča organizacije jugoslovanskih nacionalistov, ker so nastopile proti naraščajočemu germanizmu v Mariboru, Celju in Ptuj. Preganja ljudi, ki so prej največ trpeli pod nemškim prodiranjem na vzhod in morje. Po svojih funkcijarnih v Slo-

Ferdo Kranjec, I. tajnik M. Ph. Šlajpah France, II. tajnik Vlado I. Galzinja, odbornik inž. Kosmač in delegati mestnih organizacij v Kranju, Celju, Mariboru, Trbovljah in Stari vasi v Poljanski dolini. Slavnostnega sprevida povodom kongresa, na katerem je s pooblastili zastopanih preko 60 organizacij iz Slovenije, se udeležijo vsi prapori naše oblasti, in sicer prapor oblastnega odbora in mestnih organizacij v Ljubljani, Rakeku, Bledu, Siški, Štajntnu in Viču. Naši prapori naj pričajo pred zastopniki cele države, da Slovenija ni zadnja na braniku edinstva jugoslovanskega naroda.

veniji povsod podpira in forsira germanizem na škodo interesov jugoslovanskega naroda.

In vse to edino vsled interesov politične partije, ki se je kot najbolj srbska stranka vezala z dednimi sovražniki Srbije in vsega Slovanstva. Zato je g. minister notranjih poslov ponovno obljubil uspostaviti krivično razpuščenim Orjuni v Mariboru in Ptuj!

»Po njih dejanjih jih bodete spoznali!« je rekel Kristus in če noče radikalna stranka, da bo organizacija jugoslovanskih nacionalistov v Sloveniji prisiljena v njej smatrati svojega velikega nasprotnika, naj drži minister Vujičić dano besedo.

Naj uspostavi Orjuno Maribor in Ptuj!

To je naša zahteva!
To je zahteva interesov naroda jugoslovanskega.

To je pa končno tudi vprašanje — časti odgovornih faktorjev radikalne stranke!

Medaglia d'oro ... Pietro Rainis!

Koliko primorskega gorja je spomenega s tem imenom: zlatokolajnar major cav. Pietro Rainis! Povrnili se je med prvimi »zmagoslavni« bojevniki v novo odrešeno domovino, v Trst kot tajnik proslutega Spjonskega oddeljenja ITO (informazioni truppe operanti) pod načelstvom znanega polkovnika Finzija. Vse ga je upoštevalo in se ga tudi bala, tega šibkega možičelja s preozkimi prsi, nasutimi z odkovanji vseh kovin, oblik in boj, vse se mu je klanjalo in lizalo, ker bil je to prvi zaupnik vseh zapovednikov civilnih in vojaških oblasti italijanskih na Primorskem. Od njega je bila odvisna usoda in bodočnost tisočev in tisočev, ker veljal je za najboljšega poznavalca novoodrešenih podanikov; brez njegovega privočenja ni dobil nihče niti navadnega potnega lista do nove meje, brez njegove odobritve niso obdržali niti enega laškega, kamoli slovenskega državnega uradnika, on je preskrbel jugoslovanske vojne in politične dezertarje s potrebnimi, da so mogli nadaljevati svoje judežvo rovarenje. Koliko bi znali o tem povedati profesor Urbanac in dr. Svilokos in drugi Frankovci! Rodom istran iz Novega grada, izrabljaj je Rainis svojo moč posebno proti svojim hrvatskim sodeželanom in kdove koliko naših ljudi je moralo na njegov

mig v zapore, na Sardinijo, koliko naših svečnikov, učiteljev in uradnikov je ta krutež izgnal, ogrožal in mučil, kajti zato je takrat imel vse-mogočnega Rainisa posebno zaslovelo. In možičelj se je s svojimi kolajnam postavljaj povsod v ospredje in občudovanje, posebno ob paradah, vojaških pregledih, sprejemih in takih blestečih ceremonijah, s katerimi neprestano zamamljajo Italijani lahkoverno in naivno ljudstvo. Seveda je s tem vzbujal zavist nekaterih nezadovoljnih bojevnikov, ki mu niso mogli oprostiti velike politične napake, da se je proglašal za trdovratnega republikanca. A bojevitih republikanci, ki so dan na dan pričakovali republikansko zmago v Italiji, so se še ponašali ravnatko z zlatokolajnarjem Rainisom, kakor z ustalimi svojimi znameniti padlimi pristaši. (Mimogrede povedano je zlata kolajna najvišje vojaško odklikovanje in jo sme nositi le malo število priznanih junakov; za najmanjkostnejše čine je vedno brez broj odklikovanj na razpolago). Ko je Finzi radi D'Annunzijeve spletk moral zapustiti svoje visoko mesto, se je tudi sloveči Rainis zadovoljil s skromnim županstvom v svojem Novem gradu, kar so republikanci takoj s ponosom razglašali kot nesebično delo za narodni blagor. In ko je dospel na

Primorsko kraljevi par, je bil cav. Rainis deležen posebne kraljeve milosti in prijaznosti, ko ga je obdržal vedno pri sebi pri sprejemih gostov in voznjah po deželi, da mu je kot najizkušenejši tolmač predstavljaj in prevajaj vdanostne izjave županov, odposlanstev in čestilcev. Marsikomu se je zdelo čudno to očito približanje republikanca k dvoru, in glej, kmalu za tem se je Rainis z nekaterimi koprskimi in poreškimi bojevniki odpovedal republikli in prestopil k fašistom; mož je zavohal pravočasno novo smer političnega vetra. Fašisti za tem se je posebno veselil; ob ustanovitvi nove milice ga je postavil »general« Giunta na čelo novi kraški legiji, imenovavši ga konzulom z bogatimi dnevnici. Naši krotki butci, izdajalci in zločinci, kar jih nosi črno srjaco, so prisegli v Rainiševe roke neomajno in večno zvestobo fašizmu in njegovim zapovednikom. Pa sreča je opoteča; ta pregovor je obveljal tudi za konzula kavalirja in zlatokolajnarja Rainiša! Kaj se je pa pravzaprav pripetilo naenkrat temu kraškemu maliku in trinogu ne vemo natanko, ljudje si pripovedujejo različno — gotovo pa je le, kar smo čitali že v nekaterih laških listih, da so te dni izdale razne italijanske oblasti tiralnico za kaplarjem Pietrom Rainišem iz Novega grada, ker je odnesel kraški legiji blagajno s 50.000 lirami, ker je brez dovoljenja nosil razna odlikovanja in celo najvišjo zlato medaljo in izvršil razne druge sleparije na škodo odličnih oseb. Ker mož govori tudi naš jezik, ni izključeno, da je ta laški junak našel zatočišče v rojstni hiši kakega jugoslovanskega dezertarja, ki jim je šel v Trstu posebno rad na roko. Gotovo pa je na podjarmljenem Primorskem še veliko Rainišev ostalo na visokih mestih, da s trpinčenjem in zavajanjem našega ljudstva zakrivajo svojo žalostno in sramotno minolost!

POZORI!

Več otroških vozičkov, kolesa z gomo se poceni prodajo že od Din 250.—. Ljubljana, Zvonarska ulica štev. 1.

POZORI!

L'UNION

francoska zavarovalna družba v Parizu

Osnovana leta 1828

Glavnica 800 milij. frankov.

Prevzema požarna in življonska zavarovanja vseh vrst.

Generalno zastopstvo za Slovenijo: Ljubljana, Sv. Petra c. 33

Agilni zastopniki so sprejemajo.

POOBLAŠČENI DOBAVITELJ VSEH UNIFORMSKIH POTREBŠČIN OR. JU. NA.

LJUBLJANA

PETER CAPUDER

VIDOVĐANSKA 2

Zahtevajte brezplačen cenik, navodila za mero in plačilne pogoje

ški krik, nekaj je padlo na tla, Janez pa je planil bled in zmešanih oči iz kočje in stopil tik mene v vrsto...

Krenili smo. Nihče ni izpregovoril niti besedice, nihče ni vprašal, kako in kaj, vsi smo vedeli, kaj se je bilo zgodilo. Okrvavljeni Janezov bajonet je pomigaval med nami, grobna tišina, ki se je stopnjevala do mučnosti, je zavladala v četi in zavedali smo se groznega zločina, ki ga nismo preprečili. Pekla in grizla nas je zato vest, da smo se kakor mrtvi stroji pomikalj naprej, ne gledajoč drug na drugega, Janezov krvavi bajonet pa je pomigaval med nami, svetlikal se je, dokler se ni kri na njem ohladila, strdila in počrnela... Tako smo hodili cel dan brez besed, zlo dejanje nam je bilo stisnilo grlo, da niti na jed ni utegnili nihče misliti, poročnik pa se kot Judež ni več prikazal k našemu krdeču. Nihče ni gledal na Janeza in na njegov počrneli bajonet, toda vsak ga je videl, kako zmečene so njegove oči in kako krčevito se kremžl in nasmilja njegovo blede lice.

(Konec prilodnjč.)

Dopisi.

Radovljica. Naša organizacija priredi dne 1. in 2. decembra v tukajšnjem Sokolskem domu v proslavo praznika ujedinjenja slavnost, na kateri se bo predstavljala znana simbolična pripovedka našega znanega ljudskega dramatika in organizatorja raznih dramatičnih društev brata J. Špicarja.

V boljše razumevanje podajemo v naslednjem kratko vsebino te domovinske pripovedke:

I. V svobodu sanja Damjan, mlada narodova sila, o kralju v daljavi, ki bo rešil sužnji rod. Pod vplivom teh sanj razbije ograjo, ki loči zasužnjene od svobodnih, pokazuje pot k svobodi in gre h kralju prositi, naj osvobodijo zasužnjene. Le-gije so prodrle!

II. Kraljeva hči Vlasta, Svoboda, je sanjala o narodu, ki je po krivdi tujega gospodarja postal nezaveden in zasužnjen in spi. Nekdo ga drami in kliče. Damjan pride, ona spozna obraz iz sanj in prosi kralja, naj sprejme in združi s svobodnimi brati zasužnjeni rod. Kralj ugodno prošnji hčerkinji. Duh svobode je povzročil ujedinjenje.

III. Osvobodenci pridejo v novo domovino. Kralj jih pogosti, biti jim hoče krvni brat. A takoj po doseženi svobodi se oglasi osebnih in političnih egoizem, ki ga predstavljajo Mrak, Trn in Mošnja. Tihorju (počistena, nesebična jugoslovanska misel) se zbudi dvom: Ali smo vredni?

IV. Prejtnji sužnji so postali dvorjani na kraljevem dvoru. Oni vladajo, in vsak, kdor je proti njim je izdajalec, tako tudi Damjan, ki je prišel z delom za osvoboditve. Kralj jih odvzema prisegi, razdere zaroko Damjana in Vlaste in veli, naj grejo nazaj v sužnost, če ne poznajo svobode. Vlasta prosi zopet in kralj ugodno prošnji. Poštena Sila in Svoboda sta se združili v obrambo naroda, zato svobodoljubni kralj vzlje vsem nakanam proti njemu obdržati nevredne sužnje še kot brate pri sebi. Ob koncu pa mu obljubi deček, da bo popravila mlada generacija to, kar so zagrešili stari. Kralju vstane nov up, ki ga izrazi z besedami:

Bodočnost naše domovine v rokah orjunaške je mladine.

Prireditev obeta izreden užitek, zato so vabljeni vsi narodni krogi. Upamo na obilno udeležbo.

HRASTNISKIM NARODNJAKOM V SPOMINSKO KNJIGO.

Narodnjak je tip, ki ostane nezpremenjen od postanka pa do smrti, ne oziraje se na zgodovino in zahteve njene šole, ne oziraje se na spremembe časov in njihove potrebe; in če ga danes vidiš, se ti zdi, kakor da si čital o njegovem delovanju že v Bleiweisovih »Novicah«. Če pa čitaš Kersnikov roman »Cyklamen«, vidiš verno sliko njegovega postanka. S pomočjo očeto-vih žuljev in dolgoletne utesnitve cele rodbine se izloči kmečki sin »iz naroda za narod«, gre v šolo, pridobi si neko izobrazbo, obleče črno sukno, zahaja v čitalnico. Tam pleše, uprizarja male igrice, »drži« govorance itd., naš narodnjak je gotov. Sicer je to vse, kar dela do svoje osivelosti, oziroma pleše, ampak Bog ne da, vprašati ga, kaj je pravzaprav storil za narod! Tedaj vzboli prsa in ponosno potrka nanje, češ, da je že toliko in toliko let priznan in potrjen narodni borec, skratka: patentiran narodnjak, obče spoštovan, član toliko in toliko društev. Kajpada, saj pleše, gleda igrice in vpije »živio« ob slovesnih prilikah! Ali narod stoji daleč stran od

tega njegovega početja, ne upa si blizu, ne sme, ni vabljen. Seveda, »narod« prihaja v težkih, često blatnih škornjih, včasih pljune tudi na tla, in če ima mnogo posla v hlevu, tudi diši. Zato ne sodi v čitalnico, ker vendar ne gre, da bi šolani sinarodnjakar sedel poleg očeta-kmeta, brata-delavca. Toda prav ta dva tvorita narod, naš pravi narod, ki je naša moč, naš up. Seveda, mnogo udobneje je, gledati te može v narodnih igricah v kostumu, recimo, kakega Blaža Mozola, nego čuti njih bol in veselje iz obličja in obličje. — Evo, to je naš narodnjakar, rodoljub v najslabšem pomenu besede. Po deželi mu je ljudstvo nadelo ime »škric«, v mestu pa »frakar«. »Uspehi narodnega delovanja teh ljudi so bili dozdej povsod vedno isti: na eni strani učeni gospod, zaljubljen vase, ponosen, nedostopen; na drugi strani pa ljudstvo, nepoučeno, ali pa samo enostransko poučeno od fajmoštra in kaplana.

Tako je še marsikje, če se človek ozre po deželi. Že 50 let delajo nekateri za narod, ali število njih pristašev tvori večer »numerus clausus«. Je to večer kader in samo kader, ki nikdar ne more z vpo-klicem rezerv iz naroda izpopolniti svoje bojne trumice; ker narod se ne odzove, ne pričakuje ničesar od teh ljudi, jih ne upošteva, se jih izogiblje. Žalostna značilnost delovanja »patent« —narodnjakov!

Ne štejte nam v zlo naše zmote od zadnjice, ko smo se obrnili do Vas, ker zmota je temeljila na naši dobri veri! Vedite pa, da v Vašem kraju ne bomo virli semena naše ideje v cvetlični lonček na oknu lokalnega kluba, kjer bi usahnila, ampak na široko ljudsko njivo, kjer bo iz njega pognalo drevo širokih korenin in mogočnih vej, negovano in zalivano od ljudskega vrtnarja, ki ni pokvarjen od tiste borne četrtizobrazbe gori opisanega rodoljub-tipa, kateri je šel — ne morda »iz naroda — za narod«, ampak »iz naroda — od naroda«.

Vsem patentiranim narodnjakom pa želimo še nadaljnjih 50 let trdnega narodnega — spanja, ki je nevzdramno. Pa lahko noč, no!

Trboveljska Orjuna.

Zagorje ob Savi. »Strokovna Borba« z dne 22. t. m., števec 43. navaja v dopisu iz Zagorja pod točko 8. sledečo vest:

Zagorski orožniki hodijo v civilu med »Orjunaše« in jih učijo: »prvič roko odbiti, drugič še drugo, tretjič pa ga v gobec suniti.« — To se menda nanaša na one, ki hočejo trgati Orjunašem zanke. — K temu soglasno navajamo, da nimamo z orožništvom nobenega stika. V slučaju napadov smo se znali vedno sami braniti.

Res pa je, da pusti Orjuna vse delavske organizacije v miru, reagirala pa bode na izzivanje protidržavnih elementov, ki si upajo zahrbitno napadati posamezne člane.

Opozorjamo prizadete, da imamo v misli našega programa vzvišeno nalogo zatirati razpaslo korupcijo in klečoplastvo, katero hočemo brezobzirno razkrinkati.

Šoštanj. Kot splošno znano, je uradni jezik v vseh državnih uradih srbsko - hrvatsko - slovenski. Dasi-ravno ve to vsak šolarček, je to še našemu vrlemu »prvoboritelju« za narodno stvar g. dr. Francelnu Majerju povsem neznan in deveta briga. Saj nam znova dokazuje omenjeni slovenski odvetnik, bivši Triglavčan, ker se pritožuje kot zastopnik šoštanjanske nemčurske tvrde Woschnagg & Söhne proti naši vrli

poštarici, ker je prepovedala v državnem uradu nemškutarjenje. Že opomin na uradne naredbe radi posluževanja slovenskega uradnega jezika je izzval pri šoštanjanskih nemčurjih vihar ogorčenja; slovenski odvetnik dr. Majer pa se je zgražal in bil užaljen, ker so nehali nemškutariti Woschnaggovi nastavljeni in razne kuharice za neko poštno uradnico, ki se še do sedaj ne more sprijazniti z uradovanjem v državnem jeziku. Seveda so sramotni pritožbi dr. Majerja sledile nadaljne številne nemčurske ovadbe z namenom, da se odpravi od poštnega urada zavedno uradnico, vrlo Sokolico, ki je že v začetku bila trn v peti tukajšnjim nemčurjskim mogotcem radi svoje narodne odločnosti.

Znana je predrznost in aroganca tukajšnjih nemčurjev, ki zadnje čase prav izzivalno nastopajo proti narodno zavednim Slovincem, zato tembolj obsojamo postopanje dr. Majerja, generalnega zastopnika vseh nemčurjev, katerim daje potuho v svobodni Jugoslaviji na ta način, da vneto in besno zastopa vsakega nemčurskega petelinčka na škodo našim ljudem.

Naša narodna poštarica se je Majerjevih ovadnih in organiziranega nemčurskega nastopa proti njej tako preplašila, da je popolnoma pozabila blaženo nemščino? Sedaj so se odprla dr. Majerju nova pota njegovega napornega narodnega udejstvovanja s tem, da doseže s svojo intervencijo ali upokojitev uboge, blažene nemščine, kar čez noč nezmožne poštarice, ali pa, da mogoče pri merodajnih oblastih izposluje, kot generalni zastopnik Woschnagg & Söhne, nastavitve stalnega tolmača za nemščino na poštnem uradu v Šoštanju. Čudno pa se nam zdi, da se niti dr. Majer, niti kdo drugi ne zanima za druge državne urade. Gotovo pač zato, ker so preveč popustljivi v narodnem oziru.

Pazili bodemo na to, da se vsi uradi brez izjeme vedno in strogo poslužujejo le državnega uradnega jezika!

Dopis iz Primorja. Učiteljica Ana Logar, službujoča poslednje leto v Marezigah v Istri je morala oditi v Jugoslavijo.

Dolžnost nam vелеva, da podamo sliko te »signorine« o njenem delovanju za časa njenega bivanja v Primorju. Službovala je prvotno v Dolini, a je zadnje šolsko leto kazensko premeščena v Marezige. Pred vojno je bila zagrizena avstrijska kantiinja. »Deutsch und nur deutsch«, »Avstrija, ti moje vse« in slične kraljice so ji bile najljubše. Ob prihodu Lahov v naše kraje je pa krenila na drugo pot in začela na debelo simpatizirati z njimi. Zabredla je v intimno razmerje z enim izmed naših najsrdečjših sovražnikov. Ta mož je postajenačelnik Caruso v Borštu, ki je znan kot najhujši sovražnik Jugoslovancem iz našega časopisa. Čeprav je mož oženjen in ima otroke, sta se pridno sestajala doma in tudi v Trstu. Carusova žena je naposled postala pozorna, ker ji mož ni vedel povedati, zakaj se sestaja z Logarjevo tako pogosto. Ovdarla je Logarjevo deželnemu šolskemu svetu, ki je preiskal celo zadevo.

Posledica je bila, da so jo suspendirali od službe. Caruso je zanjno posredoval pri vseh mogočih oblastih in ker beseda fašistovskega političnega tajnika nekaj zaleže, je bila sprejeta zopet v službo, vendar pa so jo premestili v Marezige.

Tudi v Marezigah ni prenehala z razmerjem. S svojim kavalirjem se je sestajala v Kopru in večkrat tudi v Trstu. Za časa počitnic jo je ob-

iskal celo v Ljubljani. Značilno je dejstvo, da je izstopila iz koprškega učiteljskega društva.

Mi smo ji dajali nasvete, svarili jo, slednjič grozili, a vse je bilo zaman. Iznana v Jugoslavijo, se bo gotovo skušala prilagoditi razmeram in se izdajala za narodno mučenico. Takega koristolovstva ne smete dopustiti!

Druga taka prikazen v še slabšem smislu besede je učiteljica v Ricmanjih, stanujoča v Dolini, Emilija Turko. Ta je sicer italijanska državljanka in mrzi Jugoslavijo ter naglaša, da ji ne bo treba jesti jugoslovanskega kruha. Tudi ona se peča z italijanskimi fašisti in bo kakor vse kaže, kmalu zatajila svojo narodnost.

Tretja taka učiteljica je štajerska rojakinja, Eleonora Sauli v Borštu. O vseh treh se dobe lahko podrobnejše informacije od šolskih vodstev v Borštu, Ricmanjih in Boljuncu.

Št. Vid nad Ljubljano. Tako nacionalno nezavedne občine gotovo ni nikjer, kakor je naša. Dasi delujeta dve nacionalni društvi, vendar ni še s tem rečeno, da napredujemo tako, kakor bi morali. Krivda pač leži na par ljudeh »naprednjakih«, ki provzročujejo razdore v narodnih društvih, radi osebnih ambicij, ker se hočejo uveljaviti le kot osebe, misleč, da posamezna oseba je društvo. Sicer pa se slamanje može da uporabiti le kot strašilo za vrabce. Še kadar je bila veselica kakega naprednega društva, smo vedno pogrešali te koncesijonirane naprednjake; ljubše in prijetnejše jim je bilo v družbi onih, ki zidajo orlovski dom za poneumnevanje našega ljudstva. Da, celo tako daleč se je spozabil — gotovo namenoma — predsednik krajnega šolskega sveta, da je na nedeljo, ko je priredil Zirovnikov zbor veselico, dal na razpolago šolsko telovadnico klerikalcem za njih prireditve v korist orlovskega doma, nad čemer se je zgražal vsak nacionalno zaveden človek. Da, gospod Matjan, vaše naprednjaštvo ima dve lice; ker vas nehoje več kot figuro v naprednih vrstah, iščete zaščite pri klerikalcih. Šolske oblasti pa je dolžnost, da pokliče tega človeka na odgovor, ker si upa na lastno pest teptati predpise šolske oblasti. Ni dovolj, da je naša šola okužena s Slomškariji, okužiti jo hoče še predsednik okrajnega šolskega sveta s tem, da dovoljuje klerikalne politične prireditve ljudem, ki jim je glavni namen delovati v anacionalnem duhu. Razmere v naši občini kličejo po nujni ustanovitvi »Orjune«, ki bo imela precej opravila in dela posebno pa pri psevdonaprednjakih. Na delo torej proti parazitom za jugoslovansko stvar!

Iz Kranja. (Kaj pa to?) V našem mestu je otvorila svojo filijalo »I. jugoslov. importno in eksportno podjetje«, inž. I. Pečlin in dr. Po imenu lastnika sodeč, je ta tvrdka res slovenska, in je — seveda — tudi že začela poslovati. V polnem naslovu je v prvi vrsti importno podjetje in je tudi z »importom« začela. Ali ta »import« je tako čuden, da nas je iznenadil. Kranj je trgovsko mesto, to je res, ali je obenem in v prvi vrsti strogo slovensko mesto. Vsi trgovci in industrijalci naši so Slovenci in ničče ne pominj, da bi se bil kedaj poskusil naseliti med nami tujerodni trgovec, niti pomisliti pa ni, da bi ta trgovec tudi vztrajal na svojem mestu. Gornja firma pa je storila prvi korak v tem pogledu. Kot izzivalen udarec v obraz vsemu narodnemu meščanstvu in slovenski okolici mesta se čuti nameščenje poslovodja

nekega Nedohnala. Ta mož baje ni niti Jugoslovanc, gotovo pa je, da govori samo nemški, čeprav je dognato, da je zmožen tudi našega jezika. — Ali misli g. inž. Pečlin mesto blaga importirati nemški živelj? Za ta »import« se mu prav lepo zahvaljujemo. Ali pa se za vsem blagodonečim naslovom res skriva slaboglasni »Kranjec« (Greinitz)? To bi bilo še slabše! Na vsak način pa zahtevamo od g. Pečlina, da tega moža nemudoma spravi iz Kranja, kamor sliši, ker imamo za njegovo stroko dosti strokovno izobraženih ljudi. To je prvi in zadnji opomin, sicer si bomo pomagali sami.

Šoštanj. Dne 24. novembra se je vrtil v Šoštanju I. redni občni zbor Orjune za Saleško dolino. Dvorana hotela Rajšter je bila nabitno članstva in somišljenikov, kateri so se vključ slabemu vremenu odzvali pozivu ter s tem pokazali disciplino, katere je podlaga naši organizaciji. Občnemu zboru je prisostvovala tudi I. akcijska četa Orjune iz Celja z vrhim predsednikom br. Tripalo.

Iz tajniškega in blagajniškega poročila je bilo razvidno, da se organizacija ni strašila ne truda ne dela, kajti podala je obračun o svojem delovanju in uspehi istega so Šoštanjski organizaciji v ponos.

V jednatih besedah je br. predsednik Kurnik Tone bodril navzoče, da še nadalje delujejo v procvit Orjune, saj že danes predstavljajo faktor, mimo katerega ne more nihče več.

Brat Tripalo, predsednik celjske Orjune je podrobno orisal začetek in razvoj naše organizacije ter prišel do zaključka, da naš pokret mora zmagati.

Izvoljen je bil novi odbor, kateri nam je porok za nadaljno uspešno delovanje Orjune v Saleški dolini.

Pred zaključkom občnega zbora so bile poslane vdanostne brzojavke Njegovemu Veličanstvu kralju Aleksandru, oblastnemu odboru v Ljubljani in Direktoriju v Split.

Kronika.

Protimadžarska akcija vlade. Vsled energičnega nastopa naše vlade, ki z vso pazljivostjo zasleduje gibanje Mađzarov in drugih sovražnih elementov v Jugoslaviji, je bil izpuščen 3. novembra iz mađzarskih zaporov Božidar Sever, član jugoslovanske razmejivne komisije z Mađzarsko, in je sedaj srečno dospel v Beograd. Božidar Sever je bil od mađzarskih oblasti protizakonito aretiran v službenem poslu nedaleč Dolnje Lendave dne 10. aprila 1920. leta. Po zaslugi vlade, ki vso pažnjo polaga samo reputaciji države na zunaj je bil sedaj rešen krivičnega zapora, ki je trajal samo 3 leta, 6 mesecev in 23 dni. E, pa ima vremena...

Posnemajte! G. Joso Čeh je poslal za fond »Orjune« 200 Din, ki jih je nabral v Škofji Loki v veseli lovski družbi. — Srčna hvala vsem darovalcem, drugim v vzgled.

Svarilo

Najboljše, najčiste in najcenejše manufakturno blago za dame in moške dobite samo v novo otvorenih trgovini

Josip Bedrač
(nataša Pokojn. zaveda)
Ljubljana
Aleksandrova cesta 12.

pred
nakupom

Manufakturna
veletrgovina

Hedžet
&
Koritnik

LJUBLJANA

Službene objave.

Iz sej oblastnega odbora. V zadnjih treh sejah so se po večini obravnavala vprašanja, ki so v zvezi s kongresom v Splitu, v seji z dne 20. t. m. je bil kooptiran v odbor dr. Kosiša, ki je doslej z uspehom deloval pri gospodarski sekciji. V isti seji je odbor soglasno sklenil, da br. Radojica Reharja ne more pristopiti kot delegata za kongres, ker njegovo tolmačenje programa popolnoma nasprotuje soglasnemu sklepu vseh Orjun v Sloveniji z dne 16. septembra t. l. in ker je tudi suspendiran od poslovanja. V svrhu ureditve zadeve se pošlje v Maribor br. predsednika. V izredni seji dne 23. t. m. se je razpravljalo o programu in izmeni pravil, ki jih bodo delegati v Splitu zagovarjali v smislu sklepov sestanka delegatov. Brat predsednik poroča o svojem potovanju v Maribor, kjer je br. Rehar tik pred odhodom vlaka v javnem lokalu očital br. predsedniku in oblastnemu odboru, da je v službi demokratske stranke. Vzpričo dejstva, da je brat Rehar očitek, katere je že enkrat iznesel v pismu Jurkoviću in jih pozneje sam proglasil kot neutemeljene s pismeno izjavo, ponovno predbacival, izključil ga je oblastni odbor soglasno iz organizacije jugoslovanskih nacionalistov. V interesu organizacije razpustil se je mestni odbor v Mariboru in so se poslali komisarja poverili br. dr. Šnuderlu. Seja dne 27. t. m. je obravnavala izključno vprašanja kongresa. Podana so bila poročila tudi o sestankih v Hrastniku in Radečah, ki sta se vršila prošle nedelje. Delni neuspehi v obeh krajih so pripisovati nezamisljeni protiflagitaciji nasprotnikov, vendar imamo v obeh krajih dovolj ljudi, ki nam jamčijo za napredek organizacije.

I. tajnik.
Organizacijam. Za časa odsotnosti oblastnega predsednika in obeh tajnikov vodita posle odbornika Jan Tonja in dr. Kosiša. Za zadeve, ki niso nujne, naj organizacije potrpe do vrnitve poslevodečih odbornikov.

Proslave ujedinitja. Vse organizacije, ki prirede 1. decembra proslave ujedinitja, naj takoj pošljejo poročila za list. Da se prilrtni uredništvu nepotrebno delo, naj bo poročilo spisano s črnim samo na eni strani papirja. Ne poročajte preobširno!

Izključitev. Mestni upravni odbor je soglasno sklenil v seji dne 21. t. m., da se izključita Hugomal Jože in Velkavrh Jože, ker delujeta proti našemu programu. — **Odbor Trbovlje.**

DOBRA SLUŽBA.

Neka inozemska tvornica za orodne stroje osnuje v kratkem pri nas podružnico ter išče sposobnega vodjo za to podružnico.

Neka tvrdka v Subotici išče strojepisno zmožno slovenskega srbskega in nemškega jezika.

Naslove pove uredništvo.

Perilo, kravate ter razno modno in galanterijsko blago najsolidneje pri JAKOB LAH, Maribor. Glavni trg št. 2.

Restavracija in kavarna „ZVEZDA“.

KONCERT

novi ciganske kapele
bo vsak dan v kavarni od 17. do 19. ure. Od 20. do 22. ure v restavraciji in od 22. ure dalje zopet v kavarni. Kapelnik Rado Šandor. Prvovrstna kapela, došla iz Osjeka. Atraktivna prve vrste.

Priporočila se terpentinsko čistilo (krema) za čevlje tvrdke „SOČA“ v Poljčanah.

Zahtevajte posod našo domačo

KOLINSKO CIKORIJO
izvosten oridatek za kavo.

POZORI Stara, priznana solidna trgovina z oblekami **J. MAČEK** se je preselila na **Aleksandrovo c. 12** (hliša Pokojniškega zavoda), kjer prodaja še nadalje po znatno znižanih cenah.

Zahtevajte posod samo

„IDES“ antracen črnilo katero je v korist „Jugoslovenske Matice“.

Pokret.

MESTNI ORGANIZACIJI V LJUBLJANI.

Kakor vam je gotovo že znano iz poslanih lepakov in iz našega glasila »Orjuna«, se vrši v nedeljo, dne 2. decembra t. l. v »Sokolskem domu« v Radovljici zborovanje gorenjskih Orjun. Zborovanje se vrši ob 11. uri dopoldne. Popoldne pa se uprizeri slavnostna predstava »Osvobodenci«, na kar enako opozarjamo bratsko organizacijo.

Bratsko organizacijo vabimo, da se v čim večjem številu udeležijo te naše proslave, ki naj bo veličastna manifestacija naše nacionalne ideje.

Prihod s prvim jutranjim gorenjskim vlakom.

Nacionalni zdravo!

Mestna Orjuna, Radovljica.

PROSLAVA PRAZNIKA UJEDINITJA V RADOVLJICI.

Sestanek vseh gorenjskih Orjun.

Mestna Orjuna v Radovljici priredi s sodelovanjem mestne Orjune v Lescah v soboto 1. in v nedeljo 2. decembra slavnostno proslavo pete obletnice ujedinitja.

Prireditve se vrši sledeče: V soboto 1. decembra se vrši v »Sokolskem domu« slavnostna predstava: »Osvobodenci«, simbolična igra v štirih delih, spisal Jakob Špicar. Pred predstavo zaigra sokolski salonski orkester orjunaško koračnico. Nato sledi nagovor člana radovljiške Orjune. Z igranjem narodne himne in petjem nacionalnih pesmi se zaključijo sobotno proslavo.

V nedeljo 2. decembra se vrši ob 11. uri dopoldne slavnostno zborovanje vseh gorenjskih Orjun. Slavnostno zborovanje bo manifestacija za narodno in državno edinstvo in vzvišene orjunaške misli, ter vzpodbuda za krepkejšo in silnejšo delovanje gorenjskih Orjun.

Popoldne se ob pol 4. uri slavnostna predstava »Osvobodenci« ponovi.

Odbor Orjune v Radovljici.

Sv. Lenard v Slov. goricah. Tukajšnja organizacija jugoslovenskih nacionalistov proslavi praznik ujedinitja na dan 1. decembra ob 20. uri s prireditvijo sledečega sporeda: Uprizoritev Finžgarjeve »Verige«, deklamacije, petje, prosta zabava itd.

Z ozirom na važnost proslave ujedinitja v Slov. goricah pričakujemo čim večje udeležbe, tako od strani sosednjih organizacij in naših somišljenikov, kakor tudi naših mariborskih bratov Orjunašev.

1. decembra vsi nacionalisti v Št. Lenart. **Mestni odbor.**

Orjuna Rakek proslavi praznik ujedinitja s svečanostjo dne 1. decembra. Udeležba proslave s strani nacionalistov obvezna. **Odbor.**

Orjuna v Škofji Loki proslavi 1. december skupno s Sokolom s prireditvijo v »Sokolskem domu« dne 1. decembra zvečer. Udeležba za vsakega nacionalista dolžnost. **Odbor.**

ODHOD DELEGATOV NA KONGRES.

V sredo zvečer se je z južnega kolodvora preko Karlovca odpeljalo v Split 20 odposlancev Orjune Slovenije. S seboj so ponesli prapor Oblastnega Odbora za Slovenijo ter šest drugih praporov slovenskih organizacij.

V Bakru se naši odposlanci snidejo z odposlanci hrvatskih, vojvodjanskih in srbijanskih Orjun ter se skupno ukreajo na parnik. Spotoma izstopijo v Šibeniku, da sprejmejo pozdrav šibeniške Orjune, nakar se obenem z odposlanci iz Šibenika, Benkovca, Novoga grada in Knina odpeljejo v Split. Orjunaši iz Bosne in južne Dalmacije pridejo naravnost v Split.

V splitski luki se bo vršil slavnostni sprejem odposlancev. Goste dočaka Centralni Odbor in Direktorij korporativno s člani splitske in bližnjih okoliških organizacij. Prijavljeno je za sprejem in spreved po mestu šest godb iz raznih dalmatinskih mest.

Ker je naše uredništvo zastopano po dveh članih tiskovne sekcije, bomo v stanu že v prihodnji številki prinesiti čim podrobnejši opis sprejema in zborovanja samega.

Orjuna Šiška priredi dne 8. decembra t. l. čajanko v dvorani hotela »Bellevue« v Šiški. Spored: 1. Petje. 2. Godba (lastni orkester).

3. Recitacija. 4. Komični prizori. 5. Ples — prosta zabava. K obilni udeležbi vabimo vse sorodne Orjune in somišljenike. — Dohod na »Bellevue« od cerkve v Šiški. Pot v slučaju sneženega vremena očiščenja. — Odbor.

Orjuna v Šiški naznanja svojemu članstvu, da so od 1. decembra naprej sestanki vsako nedeljo ob 15. (3.) uri popoldne v društvenem lokalu (Stepicu), dolžnost vsakega člana je, da poseca redno sestanke. **Odbor.**

Celje. Naša delavna celjska Orjuna je pripravila vse, da čim slovesneje proslavi praznik narodnega ujedinitja.

Na sam praznik se vrši ob 11. uri v veliki dvorani »Narodnega doma« oficijalna proslava, ki se je udeležijo za zastopnikov vsa oblastva in vsa narodna društva. Na tej proslavi bo poleg slavnostnih govorov zapelo »Celjsko pevsko društvo« našo narodno himno in nekaj drugih navduševalnih pesmi.

Zvečer se vrši ob 20. uri istotam prireditve s sledečim vzporedom:

1. Alegorija ujedinitja.
2. Deklamacija Gregorčičeve »Soči«, predava gđ. Černejeva.

5. Pevske točke zbora »Komšija«.

4. Jugana vila najmlajša. Dramatična vizija. (Dramatično društvo Celje).

5. Pevske točke zbora »Komšija«.

6. Alegorija moči naroda.

Po vzporedju med sviranjem godbe prosta zabava.

Šoštanj. V soboto, dne 24. t. m. se je vršil redni občni zbor naše šoštanske organizacije. Kljub slabemu vremenu in oddaljenosti bivališča nekaterih članov se je članstvo udeležilo zbora v zelo lepem številu. Zlasti se je odlikovala celjska Orjuna, ki je bila zastopana na zboru po bratu predsedniku geometru Tripalu in 8 članov celjske akcijske čete.

Zbor je otvoril predsednik šoštanske organizacije brat Kurnik, ki je v toplo občutenem nagovoru poudarjal vzvišene naloge Orjune ter se zlasti zahvalil celjski Orjuni, ki je s šoštansko vedno v najtesnejši zvezi in ji je vedno rada priskočila na pomoč.

Celjski predsednik je nato poudarjal, da bo bratsko razumevanje za težnje vrle šoštanske Orjune vedno obvladovalo Celjane in zagotavljal šoštansko članstvo, da naj se vedno zanese na celjsko organizacijo.

Imena izvoljenih odbornikov nam jamčijo, da se bo delo Orjune Šoštanj vršilo v pravcu, ki ga predpisuje naš program v dosegu močne edinstvene narodne države.

Po nagovoru brata Kurnika in odgovoru brata Tripala se je med splošnim navdušenjem zaključil občni zbor, ki je dal članom vse potrebne smernice za delo v bližnji bodočnosti.

Mestna Orjuna v Sarajevu je izdala razglednice s slikami vidovdanskih herojev Ilića, Jovanovića, Čubrilovića in Principa. Karte, katerim bi sicer želeli boljše umetniško izvedbo, toplo priporočamo našim organizacijam in propagandne svrhe. Stanejo po komadu 50 para in se naročajo pri Mestni Orjuni, Sarajevu.

Radeče-Zidani most. Prošlo nedeljo se je vršil v Radečah informativni sestanek, ki spričo slabega vremena sicer ni bil številno obiskan, vendar je pa podal navzočim nove smernice za bodoče delo. Ustanovni občni zbor se bo vršil v mesecu januarju.

V Zlatinu v Dalmaciji je bila na dan prestolonaslednikovega krsta osnovana nova organizacija, kateri se je priglasilo nad petdeset članov.

Pobeda, glavni organ Orjuna je s svojo 42. številko izšla v povečani obliki. Tudi po vsebini je opaziti v zadnjem času znaten napredek in je želeli, da se »Pobeda« kot centralno glasilo vzdrži na tej višini.

Pisalni stroji „UNDERWOOD“ THE REX CO., Ljubljana.

Teror.

Kazensko postopanje proti br. Šl. predsedniku mestne Orjune v Ljubljani, ki je po zaslugi »višjih sil« bil za časa zadnjih manifestacij proti Italijanom 2 dni v zaporu, je ustavljeno, ker proti njemu ni nikakih dokazov. Sedaj je le vprašanje, komu se naj imenovani zahvali, da je obletnico osvobodjenja Jugoslavije praznoval v zaporih — po nedolžnem.

Napadi. V zadnjem času se zopet ponavljajo v nekaterih krajih napadi in blatenje naših članov in organizacije. Pozivamo člane, da si ne mažejo rok, temveč naj dosledno vsako zmerjanje kvitirajo s sodno tožbo. Zaljenje organizacije naj se pa prijavi pristojnemu odboru, ki bo te junake, tudi pred sodiščem počul, počim so psovke. Izogibajte se pa po možnosti dejanskim spopadom.

Ti si dragi Marko, pao za Hrvatstvo... 9. t. m. prišlo je v trgovski kavarni v Dubrovniku do incidenta, tekem katerega je bil ustreljen v trebuh neki Marko Ivanković. Obžalovanja vredni slučaj daje Splitskemu »Narodu« povod, da najveherentnejše napada Orjuno in prikazuje Marka kot nedolžno žrtev in popolnoma mirnega človeka. Zadevo bo sicer razčistilo sodišče, vendar je za ilustracijo hrvaške žrtve značilno, da je »drugi Marko« bil nič več kot 14krat kaznovan radi protidravnega govorenja in podobnih incidentov. Na večer, ko je padel nesrečni strel, je pa s čevljarškim nožem oklal štiri člane Orjune. To so nedolžne hrvaške žrtve, ki hodijo s čevljarškim nožem v žepu v kavarni na belo kavo!

Resnica o dogodkih v Dubrovniku. V pojasnilo nesrečnega dogodka v Dubrovniku, katerega žrtev je postal Maks Ivanković, se nam poroča, da je nastop v kavarni izzval on s tem, da je zaklical kavarnarju, ki je stregel dvema našima članoma: »Daj otrova vlasima.« Ko je bil ta »otrov« kvitiran s klofuto, je »nedolžni« Marko potegnil čevljarški nož in ž njim težko ranil tri goste v kavarni, ki niso bili nič prizadeti. V splošni zmedji je padel strel, kateremu je pozneje podlegel Ivanković. Brej sentimentalnosti konstatiramo: »Kdor išče, ta najde!«

Ljubljenec strojepisec je edino le »STOEWER«. Zastopstvo Ljubljana, Šelenburgova ulica 6/l.

ZRNA.

Buržujožer. Neki gospod dr. Lemež, po poklicu odvetniški vajenec in sin nič manj »buržujskega« advokata skuša dobiti med delavstvom slavno ime s tem, da pri vsaki priliki žre »buržuje«. Tako je tudi opustitev dveh razredov ženske realne gimnazije zagovarjal s tem, da jih obiskujejo le hčere buržujev. Da ne postane dolgočasen, mu priporočamo, naj v prihodnjih sejah raje pove kaj o pismih italijanskih oficirjev iz Trsta in o potovalnem načrtu komunističnih kurirjev, ki je zginil iz njegove miže.

Usodne hlače. Nesrečna uniforma cesarja Janeza je prizadejala centralni vladi že toliko skrbi, da se je ni mogla rešiti drugače, kot da jo je dirigirala v državno upravo južne železnice. Salonski voz, s katerim se vozi Njega Veličanstvo na breme uprave in v »korist« nastavljenec, je pa prevzel že komornik Njega Svetlosti, da po uradnih nastopa v tonu: »Ich und der Herr Direktor!« Žal se je moral prepričati, da je za cesarja potreben zlat frak in rumene hlače!

Stipe v London, Stipe iz Londona. Londonska policija, ki pusti na miru tudi prenočevalce podcestnih kanalov, dokler se ne pregreše proti zakonom, se je konečno naveličala presidenta brez republike in je po navodilu angleške vlade g. Stipici Radiću vladno izročila potni list brez povratnega vizuma. Da ne bo v zadregi, kam bi se sedaj obrnil, mu svetujemo, naj se obrne k Ziti in Karlovetu sinu. Tam bo našel več razumevanja za svoje republikanske ideje, kot pa v Jugoslaviji povest o dveh Otonovih hlačah. V Ameriko pa ni varno hoditi, ker tam mora baje vsak delati, česar pa Stipe ni vajen, ker je živel od — hrvatske neumnosti!

Krasno zobovje doseže se le pri staln.

uporabi „ITO“ zobne paste,

Sramotni oder.

PETTAU V LETU 1923.

Minulo je že 5 let, odkar je bila Slovenija konečno rešena tisočletnega robstva in ujedinita v samostojno državo Jugoslovanov. Tega dejstva se pa še danes ne zaveda dr. Sikst Fichtenau, odvetnik v Ptujju, ki vloga sodne vloge s svojim pečatom; Dr. S. v. Fichtenau, 27. Avg. 1923, Pettau.

Svetovali bi g. von Fichtenau, da po prečitaniu čl. 4. Vidovdanske ustave in dopolnitvi zemljepisne znanosti čimpreje zamenja svoj pečat iz časov pokojne Avstrije z drugim, času in kraju odgovarjajočim.

VIKTOR PENTZ, TEHNIČNA POSLOVALNICA BROD NA SAVI

pošilja po naših krajih dvojezične reklamne prospekte za svoj novi način kurjenja. Tvrdko, ki misli, da je nemščina pri nas jezik, ki ga mora vsakdo razumeti, naj naši ljudje počue, da je v zmoti. Naše člane, uslužbence po kavarnah in drugih javnih prostorih pa pozivamo, da tak reklamni material že vnaprej odstranijo, da ne pride nikoli pred oči.

Premog

Drva

Oglje

Excelsior - cement

1. strešna lepenka

najboljši! // najcenejši!

pri

„Impex“

Ljubljana, Krekov trg št. 10

Telefon 70, 349.

Wrigleyjevi žvečilni gumi bonboni (CHEWING GUM)

Z žvečenjem teh prvovrstnih originalnih ameriških gumijastih bonbonov Wrigley si pripravite mnogo česar in dosežete sledeče učinke: Pospešuje prebavo. Odstrani žajo. Odstrani slab usni duh. Ščiti telo pred utrudljivostjo in zanesenostjo. Varuje zob pred gnulbo in jih obdrži zdrave. Pospešuje slino. Prihrani se alkohol in tobak. — V službi ni dovoljeno kaditi in so torej najboljša nadomestila „WRIGLEYJEVI ŽVEČILNI GUMI BONBONI“.

Dobijo se posod in pri generalnem zastopstvu:

Drogerija „ADRIJA“
LJUBLJANA, Šelenburgova ulica št. 5.

Mož značajev nam je treba... V Hrastniku je bil do pred kratkim poverjenik naše organizacije inž. Silvin Burger. Dasi zaveden Jugoslovčan, je sedaj izstopil iz organizacije, »ker se ne strinja z delovanjem iste!« To zoperno delovanje Orjuna pa obstoja, kakor se je sedaj izkazalo, v tem, da je naš list iznesel upravičene očitke proti Trboveljski premogokopni družbi. Bivši poverjenik Orjuna se namreč sedaj odlikuje v tem, da šikanira in preganja delavce, včlanjene pri nas. »Clara paca...« pravi pregovor, ali dobri prijatelji si ne bomo ostali s človekom, ki misli, da so interesi tujega velekapitala večji od interesov naroda. Mi hočemo čistosti in poštenja povsod in tega nam ne bodo zabranili plačani, četudi so bili mogoče Orjunaši — tudi iz osebnih ambicij.

Književnost.

France Veber: Problemi sodobne filozofije. Splošna knjižnica št. 9. Natisnila in založila Zvezna tiskarna in knjigarna v Ljubljani 1923. Strani 341. Cena broš. 24 Din. vez. 30 Din. V pričujočem delu skuša avtor podati enotno sliko temeljnih vprašanj sodobne filozofije, to pa v obliki poedinih glavnih problemov iz vseh filozofskih del. Tako kompletira pričujoči spis avtorjev Uvod v filozofijo. Kar je podal tam z vidika teoretične sistematike, nudi tu z vidika onega podrobnega dela, ki bi se po njegovem mnenju naj vršilo v prav sodobni filozofiji. Posebno pažnjo je posvetil etičnemu spoznavnemu in psihološkemu problemu, ker smatra, da je uprav v naši dobi neobhodno potrebna znanstvena poglobitev osobito teh treh vprašanj. Ker navaja povsod tudi druga tradicijska sodobna reševanja omenjenih in podobnih filozofskih vprašanj in riše šele nato lastno stališče, do katerega se je bil doslej sam dokopal, nudi knjiga čitatelju v eni potezi dvoje: Nazorno sliko tradicijskega in sodobnega filozofskega hotenja, obenem pa avtorjevo lastno pojmovanje najrazličnejših poedinih filozofskih vprašanj, filozofije sploh in njegovega razmerja do ostalih ved, kakor tudi vseh drugih izven znanosti stoječih kulturnih činiteljev. Knjigo zato toplo priporočamo vsakomur, ki se hoče seznaniti z glavnimi črtami sodobne filozofije sploh, kakor tudi z avtorjevim lastnim pojmovanjem tega predmeta.

EDINO NAŠ POKRET LAHKO OSREČI DOMOVINO!

Vzgojeslovje s temeljnimi nauki o dušeslovju za učiteljska in sorodna šole. Spisala dr. Janko Bezjak in prof. Dragotin Pribil. Odobril oddelek za prosveto in vere v Ljubljani. Cena trdo vezani knjigi 56 Din. Založila Učiteljska tiskarna v Ljubljani.

»Pedagogika I. knjiga«, tako je nadpis 279 strani broječemu obširnemu in sistematičnemu delu, ki je pravkar izšlo v založbi Učiteljske tiskarne. Na knjigo so težko že čakala učiteljska, je pa knjiga tudi neobhodno potrebna vsakemu inteligentu, ki se hoče poglobiti v dušeslovje in vzgojeslovje. Uvod podaja splošne temeljne pojme pedagogike, govori o predmetu vzgoje, o vzgojevalcu, vzgojnih činiteljih, o odnošajih med pedagogiko in drugimi znanostmi. Prvi del je posvečen dušeslovju. Posamezna poglavja obdelujejo: temeljne pojme duševnih pojavov, umovanje, zaznave in nazore, predstave v ožjem pomenu besede, pozornost in pazljivost, spomin, domiselnost ali fantazijo, mišljenje, čuvstvovanje, stremljenje, nagone, poželjenje, hotenje, voljo. Drugi del obsega vzgojeslovje v podrobnem. Tako govori o razdelitvi vzgojeslovja, o vzgojnem smotru, vzgojnih načelih, vzgojnih oblikah, sredstvih, delu. Posebej govori o varstveni in skrbstveni vzgoji ter konečno o vzgojitelju samem. — Vzgojeslovju se posveča dandanes vse premalo pažnje in najsi bode to s strani staršev, šole in vseh drugih vzgojnih činiteljev. Današnja doba je, bolj nego kdaj prej, potrebna takih del. Z Bezjakovo knjigo smo pa tudi prejeli prvo knjigo te vrste, ki se da s pridom in sistematično izrabiti kot učna knjiga. Prav toplo priporočamo.

Simon Jenko: Izbrani spisi za mladino. Priredila Fran Erjavec in Pavel Flere. Z risbami okrasil Franjo Stiplovec. V Ljubljani 1923. Izdala in založila Učiteljska tiskarna. Strani LII. + 104. Cena eleg. vez. knjigi 28 Din. — Kot sedmi zvezek znane Erjavec-Fleretove zbirke »Slovenski pesniki in pisatelji« je izšel sedaj znameniti pevec Sorškega polja. Človek bi na prvi pogled mislil, da bo iz spisov tega našega najnežnejšega lirika težko sestaviti primerno antologijo za mladino, a sestavljalca sta pokazala ravno nasprotno. V spise uvaja čitatelja obširni in doslej najpopolnejši Jenkov življenjepiš, ki prinaša mnogo, doslej še neznanega gradiva, spisi so pa potem razdeljeni v »Pesmi«, »Pripovedne pesnitve« in

»Povesti«, zaključuje pa knjigo zanimiv »Tolmač«. Izbrala sta prireditelja vse najboljše Jenkove stvari, ki so primerne za mladino, tako da je pesnikova slika popolna, če izvzamemo seveda erotično snov, ki ne sodi v mladinsko knjigo. Nedvomno bo po knjigi mladina segla z največjim veseljem, zlasti ker jo je okrasil mladi akademski slikar Fr. Stiplovec tudi z lepimi ilustracijami. Založništvo opozarja že sedaj tudi na A. M. Slomškove izbrane spise, ki so že v tisku in s čimer bo omogočila čitajoči publiki zopet dostop do tega velikega predreditelja štajerskih Slovencev, saj so njegova dela že davno izginila z našega knjižnega trga. Pripravljata pa Erjavec in Flere tudi že izbrane spise Janka Kersnika, ki sledijo Slomškovim.

Orjunaši! Podpirajte „Jadransko Stražo“ in „Jugosloven. Matico“!

»Pratika za deco«. Izdala in založila Zvezna tiskarna, Ljubljana 1923. Naročila v Zvezni knjigarni v Ljubljani, Marijin trg 8 in po vseh knjigarnah.

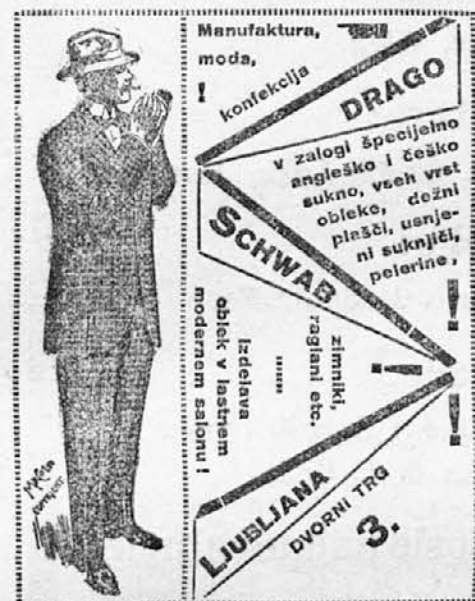
Takega knjižnega daru doslej slovenska mladina še ni imela! Pratika za deco, kakor sta jo slikala, oziroma pisala brata Gasparija, je tako lepa in bogata, da bi morala biti doma v vsaki hiši. Dvobarvne slike po originalih M. Gasparija, na velikem kvart formatu, so tople, domače, pestre in v umetniškem oziru gotovo eno najboljših del, kar jih imamo doslej od njega. Tudi tekst, ki ga je napisal Tone Gaspari, je lep in primeren. Zelo svež je način, po kakršnem Tone Gaspari podaja karakteristiko posameznih mesecev. Pri vsem tem zabava, uči in ostane prikupljiv in domač. — Založba je storila tudi s svoje strani vse, kar je bilo mogoče. Papir je izvrsten, oprema pa naravnost razkošna. Tako smo dobili v »Pratiki za deco« delo trajne, umetniške in književne vrednosti, delo, o katerem lahko mirno rečemo, da ga vsem ljubiteljem knjige, — posebno vzpričo razmeroma zelo nizke cene, — iskreno priporočamo.

»Ženski svet«. Enajsta številka »Ženskega sveta« prinaša sledečo

vsebino: Obrabi in duše IX. — Eliza Orseszkova (Dr. Iv. Prijatelj). — A. I. Kuprin-Hočevarjeva: Olesje. — Dr. Iv. Lah: Gabrijan in Šembilja. — Manica: Štirje akti. — Š. Gospodinja in služkinja. — O socialnem delovanju londonske reševalne armade. — Ljermontov-Matelič: Tamara. (Pesem). — Izvestja: Društvena poročila. — Po ženskem svetu. — Materinstvo. Higijena. — Kuhinja. — Gospodinstvo. — Književnost. — Razgovori. — Priloga z riselje risbami in križci. — S prihodnjo številko se zaključijo prvi letnik »Ženskega sveta«. Opozarjajo se cenj. naročnice, da pravčasno obnove naročitev za prihodnje leto, ker prihaja v Jugoslavijo le

omejeno število izvodov tega lista. — Uprava ponovno obnavlja prošnjo, da naročnice poravnajo zaostalo naročnino za tekoče leto. Žal je še mnogo takih, ki se na prošnje uprave, ki je bila zamudnicam dostavljena s položnico celo pismenim potom (kar povzroča nov trošek upravi), še vedno niso odzvale z naročnino. Presenetljivo in žalostno je dejstvo, da kljub temu, da imamo o vsaki priliki polna usta sočutnih besed za naše neodrešene rojake, smo v dejanjih proti njim tako brezbržni. Dolžnost je tedaj vsakega naročnika in naročnice, ki je prejel »Ženski svet«, ne da bi bil vrnil takoj prvo številko, da naročnino za tekoče leto takoj poravna.

Dolžnost nacionalistov je, da se udeležijo proslave ujedinjenja in zborovanja gorenj. Orjun v Radovljici 2. decembra.

Modni salon ANTON PRESNER
Sv. Petra cesta št. 14
priporoča svojo zalogo moškega blaga, konfekcije, čepic, klobukov itd. Izdeluje obleke po meri v najkrajšem času in po najnovejši modi.
Cene solidne. Postrežba točna.
Se priporoča za obilen obisk.

A. & E. Skaberne LJUBLJANA
MANUFATURA IN MODA
Na debelo in drobno!

Otroški vozički!
več vrst. DVOKOLESA raznih modelov, najnovejši motorčki ameriškega tipa „EVANS“. Velika zaloga pneumatike in delov po najnižji ceni. Sprejemamo tudi vsa popravila, emaliranje in poniklanje.
„TRIBUNA“ F. B. L. tovarne dvokoles in otroških vozičkov
Ljubljana, Karlovska 4.

Parfums Driay Paris
Ing. V. Nikolić
Kraljev. dvorski liferant
Ljubljana - Moste
Telefon št. 562.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani
prodaja
PREMOG
iz slovenskih premogovnikov
vseh kakovosti, v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov, za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava na debelo
inozemski premog in koks vsake vrste in vsakega izvora
ter priporoča posebno
1. čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog, črni premog in brikete.
NASLOV:
Prometni zavod za premog, d. d. centrala v Ljubljani, Miklošičeva cesta 15/II.

Učiteljska tiskarna v Ljubljani
je najmodernejša urejena in izvršuje vsa tiskarska dela od najpreprostejšega do najmodernejšega.
Tiska šolske, mladinske, leposlovne in znanstvene knjige. — Ilustrirane knjige v eno- ali večbarvnem tisku. — Brošure in knjige v malih in tudi največjih nakladah. — Časopise, revije in mladinske liste.
Okusna oprema ilustriranih katalogov, cenikov in reklamnih listov.
Lastna tvornica šolskih zvezkov.
Šolski zvezki za osnovne šole in srednje šole. Risanke, dnevniki in beležnice.

J. Baloh MARIBOR
Grajski trg 3
priporoča v nakup razne toaletne potrebščine, kakor mila, kolinske vode, olja za lase itd.
Nadalje nogavice, košare za potovanja in pleteno pohištvo.
Na drobno! Na debelo!

NAJVEČJE VESELJE za Božič
napravite svojim dragim z nakupom prvovrstnega pisalnega stroja ki ga dobite na obroke pri
THE REX, Ljubljana
Gredišče 10 Telefon 268

HALO
Predno kupiš, oglej si izložbo pri
A. Šinkovic nasl. K. SOSS
Prodaja do konca meseca z 10 do 20% popustom.

Zobna pasta Aikadont
Ustna voda
AUTOMOBILE
kolesa, motorje, pnevmatiko vseh vrst, olje, bencin in druge potrebščine ima vedno v zalogi
F. Florjancič LJUBLJANA.

Carinsko-posredniški in špedicijski bureau GROM
Centrala: Ljubljana, Kolodvorska ulica št. 41
Podružnice: Zagreb, Maribor, Jesenice, Karlovač, Koprivnica, Osijek, Sušak, Beograd Trst.

IVAN JAX in SIN
LJUBLJANA, Gosposvetska cesta 2
Šivalni stroji elegantna izvršitev in izborna konstrukcija iz tovarne v Linu. - Ustanovljena l. 1867.
Pisalni stroji
ADLER in URANIA
Ceniki zastoj in franko.
Kolesa iz prvih tovarin in motorete za prvo kolo:
Dürkopp, Waffenrad — (orožno kolo), Styria.
10letna garancija!

TRGOVSKA BANKA D. D. LJUBLJANA
ŠELENBURGOVA ULICA ŠTEV. 1.
Brzojavni: TRGOVSKA. (PREJ SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA) Telefoni: 139, 143, 458.
Kapital in rezerve Din. 17.500.000.—
Izvršuje vse bančne posle najtočneje in najkulantneje.

Podružnice: Maribor, Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Slovenska Bistrica

Ekspoziture: Konjice, Meža-Dravograd, Ljubljana (menjalnica v Kolodvorski ulici).

SLAVENSKA BANKA

d. d. ZAGREB

Podružnica: LJUBLJANA.

Delniška glavica Din 50,000.000.—
in rezerve preko Din 12,500.000.—

Podružnice:

Beograd, Bjelovar, Brod n./S., Celje, Dubrovnik, Gornja Radgona, Kranj, Maribor, Murska Sobota, Novi Sad, Osijek, Sarajevo, Sombor, Sušak, Šibenik, Šabac, Vršac, Wien.

Ekspoziture:

Rogaška Slatina (sezonska), Škofja Loka, Jesenice.

Agencije:

Buenos Aires, Rosario de Santa Fe.

Afilijacije:

Slovenska banka, Ljubljana; Jugoslavenska industrijska banka d. d., Split.

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.

Autogaraža
autodelavnica

A. THALER
LJUBLJANA
GLINCE 37.

MODNA TRGOVINA

A. Šinković
NASL. K. SOSS

LJUBLJANA
Mestni trg 19.
CENE ZMERNE!

Médicinal-Cognac

Zahtevajte samo:

- „Médicinal-Cognac“ z modrim križcem
- „Jamaica-rum“ z modrim križcem
- „Cognac-rum“ z modrim križcem
- „Citron-rum“ z modrim križcem
- „Médicinal-pešinkovac“ z modrim križcem
- „Najfinejše crem likerje“ z modrim križcem
- „Slivovka in brinjevec“ z modrim križcem

„ALKO“, Ljubljana.

Médicinal-Cognac

MERAKL

barve, mastila, lake,
kit, klej, emalje, čopiče in zalamčeno čisti firnež

najboljše vrste nudi tovarna

Medić, Rakovec, Zankl
d. z o. z.

Maribor Ljubljana Novisad
podružnica. centrala. skladišče.

Tovarne:
LJUBLJANA-MEDVODE

SLOGRAD

Slovenska gradbena in industrijska d. d.
Tel. inter. 139. Tel. inter. 130.
Tehnična pisarna LJUBLJANA, Spodnja Šiška,
Frankopanska ulica 151.

Izvršuje: stanovanjske hiše, trgovska poslopja, moderne industrijske zgradbe, betonske in železobetonske konstrukcije, vse vrste vodnih naprav na podlagi 25 letnih izkušenj. Specialiteta: železobetonske cevi za vodne naprave in vodovod. Zastopa: Patent Dr. inž. Emperger-a za izvrševanje konstrukcij iz armiranega betona z litoželeznimi vložki za visoke tlačne napetosti (kakor pri skladiščih, „silo“-mostovih in podobno). Izdeluje: vse vrste tehničnih projektov in statičnih proračunov. Parna žaga.

IVAN ZAKOTNIK

mestni tesarski mojster
Ljubljana, Dunajska c. 46. Tel. 379
Vsakovrstna tesarska dela, moderne lesene stavbe, ostrežja za palače, hiše, vile, tovarne, cerkve in zvonike; stropi, razna tla, stopnice, ledenice, paviljoni, verande, lesene ograje i. t. d.

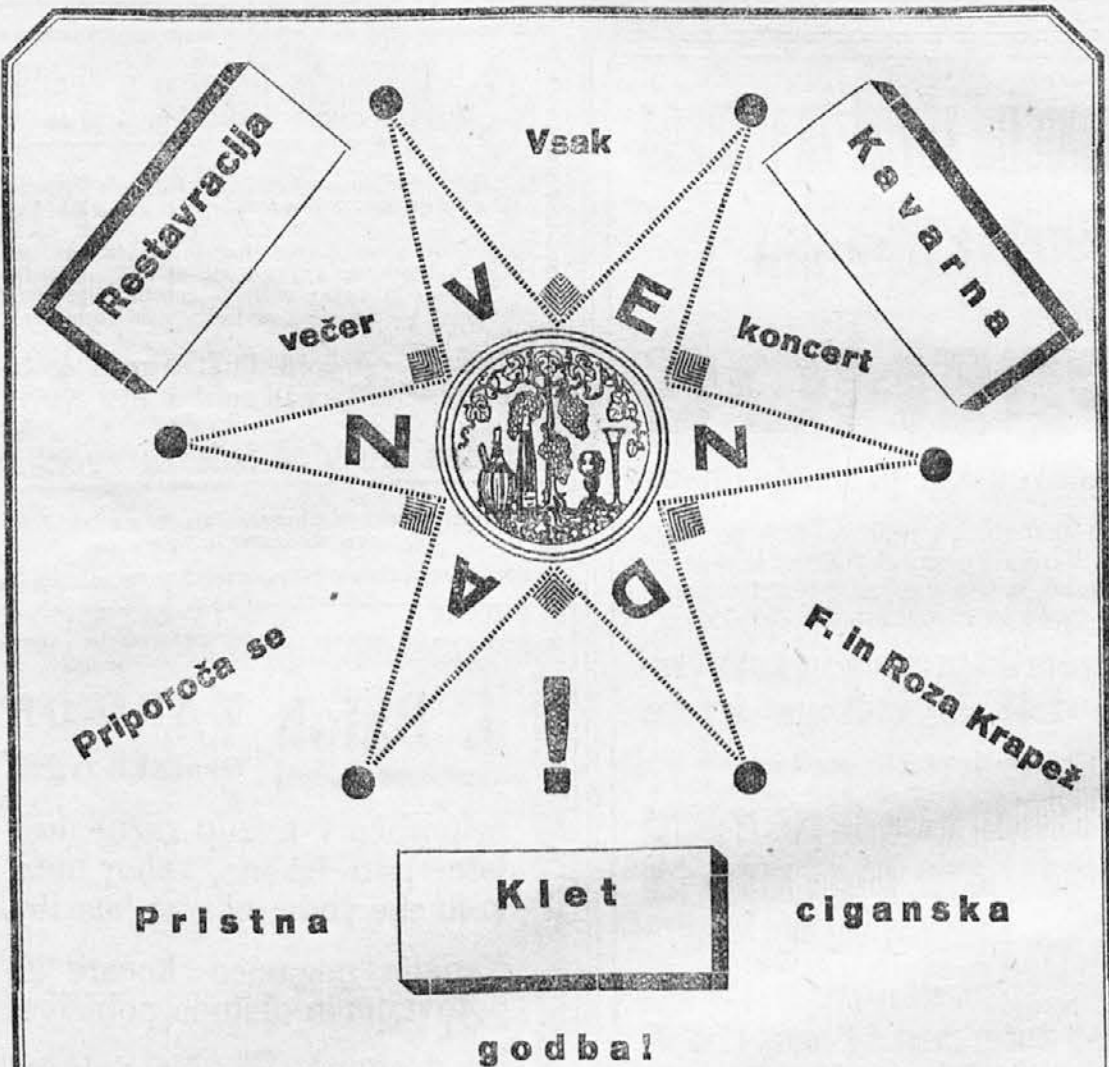
Gradba lesenih mostov, jezov in mlinov.
Parna žaga. Tovarna furnirja.

Gradbeno podjetje

ING. DUKIČ IN DRUG

LJUBLJANA
BOHORIČEVA ULICA 24

Inserirajte v „ORJUNI“!

ZIMSKE SUKNJE IN OBLEKE

izgotovljene in po meri ima vedno v zalogi

JOS. ROJINA
LJUBLJANA.